

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 55/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Weis & Partners s.r.o., Priemyselná 1/A, Bratislava, proti uzneseniu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky sp. zn. VII/1 Gv 139/21/1000 z 20. apríla 2023 a upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/3 Pz 64/23/1000-6 z 12. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a obhajobu podľa čl. 50 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením úradu špeciálnej prokuratúry a upovedomením generálnej prokuratúry, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť špeciálnej prokuratúre na nové konanie.

II.

2. Uznesením vyšetrovateľa z 20. decembra 2022 bolo sťažovateľovi a ďalším vznesené obvinenie pre zločin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona, obzvlášť závažný zločin subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 a 6 písm. a) Trestného zákona a zločin poškodzovania finančných záujmov Európskej únie podľa § 261 ods. 1 a 6 písm. a) Trestného zákona. Podstata skutku spočívala v tom, že sťažovateľ, konajúc za obchodnú spoločnosť splnomocnenú na zastupovanie verejných obstarávateľov, spolu s ostatnými obvinenými prispôboval podmienky a priebeh verejných súťaží tak, aby sa víťazom

stala vopred určená obchodná spoločnosť. Sťažovateľ podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť, v ktorej namietal, že nekonal úmyselne a neporušil zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“). Uviedol, že iba administratívne zabezpečoval verejné obstarávanie a s potenciálnymi uchádzačmi komunikoval iba pasívne. Zároveň argumentoval právom verejného obstarávateľa komunikovať s potencionálnymi uchádzačmi na účel stanovenia predpokladanej hodnoty zákazky.

3. Prokurátorka úradu špeciálnej prokuratúry sťažnosť zamietla ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením z 20. apríla 2023 ako nedôvodnú. V odôvodnení podrobne popísala jednotlivé skutkové podstaty trestných činov, pre ktoré bolo vznesené obvinenie. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa uviedla, že mal dohodnúť výhodnejšie postavenie vopred určenému uchádzačovi, čo nie je viazané na porušenie zákona o verejnom obstarávaní. Preto je bez významu hodnotenie prípadných konzultácií s potencionálnymi uchádzačmi. Trestný čin je v danom prípade dokonaný už dohodnutím výhodnejšieho postavenia uchádzača. Preto nebol dôvod skúmať dosah dohody o výhodnejšom postavení na celkový výsledok verejného obstarávania.

4. Sťažovateľ sa na generálnej prokuratúre domáhal zrušenia právoplatných rozhodnutí vyšetrovateľa a prokurátorky v prípravnom konaní podľa § 363 Trestného poriadku. Odkázal na odôvodnenie sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ktoré doplnil o tvrdenie, že k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona nemohlo prísť pre neexistenciu iného subjektu, ktorý by bol v rámci sporných verejných obstarávaní znevýhodnený. Nebolo možné aplikovať túto časť skutkovej podstaty, pretože žiaden iný uchádzač, okrem tých, ktorí mali uzavrieť dohodu obmedzujúcu hospodársku súťaž, nepredložil ponuku.

5. Generálna prokuratúra návrhu sťažovateľa ústavnou sťažnosťou namietaným upovedomením nevyhovela. Plne sa stotožnila s uznesením o vznesení obvinenia a konštatovala, že opísané skutky sú zrozumiteľné a obsahujú okolnosti, za ktorých došlo k ich spáchaniu, a to s prihliadnutím aj na okolnosť, že ide o pomerne rozsiahlu a sofistikovanú trestnú činnosť. Pritom bolo zistené, že verejné obstarávanie organizoval sťažovateľ, výzvy na predloženie ponúk boli zaslané len trom rovnakým uchádzačom, napriek tomu, že súťažné podklady si vyžiadali aj iné spoločnosti, a sťažovateľ vedel, že súťažné podmienky sú nastavené ako výsledok spolupráce s vopred určeným uchádzačom a inou obchodnou spoločnosťou, ktoré si ceny, typy strojov a zariadení vopred odsúhlasili. Podstata skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania, fakticky spočívala v celkovom fingovaní verejného obstarávania, pretože ako víťaz bola od začiatku určená konkrétna obchodná spoločnosť a sťažovateľ vo verejnom obstarávaní porušil princípy rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti, čím konal v rozpore s § 9 ods. 3 zákona o verejnom obstarávaní. V dôsledku toho nedošlo k súťaži medzi viacerými subjektmi.

III.

6. Sťažovateľ porušenie ústavných práv identifikuje v rozpore medzi uznesením o vznesení obvinenia a uznesením špeciálnej prokuratúry o zamietnutí jeho sťažnosti. Poukazuje na to, že vyšetrovateľ vznesenie obvinenia založil na porušení zákona o verejnom obstarávaní, no prokurátorka špeciálnej prokuratúry to neskúmala, keďže za postačujúce považovala zvýhodnenie uchádzača. Generálna prokuratúra sa jeho rozsiahlou argumentáciou nezaoberala,

iba konštatovala porušenie princípov verejného obstarávania, čím sa akoby priklonila k uzneseniu o vznesení obvinenia. Urobila tak však bez toho, aby sa vysporiadala s jeho argumentáciou. Preto je odôvodnenie upovedomenia nedostatočné a nezrozumiteľné.

IV.

7. Proti uzneseniu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažovateľ podal návrh podľa § 363 Trestného poriadku, ktorý mohol viesť k zrušeniu ústavnou sťažnosťou napadnutého uznesenia špeciálnej prokuratúry. Tento právny prostriedok sťažovateľ využil, pričom realizovaná právomoc generálnej prokuratúry vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti proti uzneseniu špeciálnej prokuratúry. Preto bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu pre nedostatok právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

8. V rozsahu proti upovedomeniu generálnej prokuratúry je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá. Pre rozhodnutie generálnej prokuratúry bolo rozhodujúce posúdenie podozrivého konania sťažovateľa ako osoby organizujúcej verejné obstarávanie. Konkrétne sa v napadnutom upovedomení generálnej prokuratúry poukazuje na to, že výzvy na predkladanie ponúk boli zaslané len trom rovnakým uchádzačom, napriek tomu, že súťažné podklady si vyžiadali aj iné subjekty. Okrem toho je podozrenie, že sťažovateľ vedel o tom, že podmienky verejného obstarávania sú nastavené tak, aby sa víťazom stala vopred určená obchodná spoločnosť. Z predbežného záveru orgánov činných v trestnom konaní, ktorého následkom je to, že sťažovateľovi je vznesené obvinenie, nemožno dospieť k záveru, že by došlo k porušeniu jeho ústavných práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Konanie o jeho trestnom obvinení je v jeho úvodnom štádiu, do ktorého zo strany súdov ešte ani nebolo zasiahnuté. Predovšetkým však nemožno dospieť k záveru, že by došlo k porušeniu okrajovo namietaného základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nebyť stíhaný z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovil zákon. Trestné stíhanie sťažovateľa je výsledkom zákonom predpokladaného postupu vyšetrovateľa, ktorý sťažovateľovi vzniesol obvinenie, a prokurátora, ktorý rozhodol o sťažnosti proti uzneseniu o vznesení obvinenia.

9. Čo sa týka námietky nedostatočného odôvodnenia, treba uviesť, že argumentačná kvalita uvedomenia orgánu činného v trestnom konaní musí zodpovedať povahe tohto procesného úkonu, obsahu podania podávateľa, osobitostiam štádia trestného konania a záveru upovedomenia. Na odôvodnenie upovedomenia nemožno klásť rovnaké požiadavky ako na meritórne súdne rozhodnutia (IV. ÚS 534/2012, III. ÚS 384/2015, I. ÚS 434/2022). Upovedomenie patrí k procesným úkonom orgánov činných v trestnom konaní a je spravidla reakciou na žiadosť, návrh, podnet alebo iné podanie subjektu trestného konania. Upovedomenie je poskytnutie vyrozumienia o procesnom úkone, o tom, či je vybavenie určitého podnetu v právomoci orgánu činného v trestnom konaní alebo o spôsobe vybavenie určitého návrhu. Upovedomenie generálnej prokuratúry netrpí ani vadou nedostatočného odôvodnenia či nezrozumiteľnosti. Je z neho celkom jasné, prečo bolo konkrétne konanie sťažovateľa právne kvalifikované ako trestný čin.

10. Rozpor, na ktorý sťažovateľ poukazuje, keď generálna prokuratúra naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu založila na porušení zákona o verejnom obstarávaní, no prokurátorka

špeciálnej prokuratúry v dohodnutí výhodnejšieho postavenia vopred určenému uchádzačovi, nespôsobuje ústavnú neudržateľnosť upovedomenia generálnej prokuratúry. Podstatné je to, že opísané konanie sťažovateľa v súvislosti s verejným obstarávaním bolo odôvodnene vyhodnotené tak, že v miere postačujúcej na vznesenie obvinenia môže naplňať znaky stíhaného trestného činu. Je potrebné uviesť, že trestné konanie sa nachádza v prípravnom štádiu, preto presné ustálenie všetkých skutkových okolností a ich právne posúdenie bude premetom ďalšieho vyšetrovania a prípadne aj posúdenia súdmi po podaní obžaloby.

11. K namietanému porušeniu základných práv na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a obhajobu podľa čl. 50 ods. 4 ústavy sťažovateľ neuvádza žiadne konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu týchto ústavných práv. V tejto časti ústavná sťažnosť nemá náležitosti ustanovené § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, a preto bola ústavná sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2024

Robert Šorl
predseda senátu